

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

HUKUK BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1997/45

KARAR NO : 1997/44

ÖZET: 1- Daha önceki görevsizlik kararı nedeniyle doğan olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi için mahkemeye yapılan başvurunun 2247 sayılı Yasasının 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ve

2- Bir kamu hizmetinin görülmesi sırasında doğan zararların tazmin istemiyle öncelikle hizmeti yürüten idare aleyhine dava açılması gerektiğiyolundaki kurala uygun olarak idari yargı yerine açılmış bir tam yargı davasının yanısıra, ayrıca şahsi kusur dayalı olarak ilgili kamu görevlileri aleyhine açılan uyuşmazlık konusudavanın, genel hükümlere göre adli yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Emrah Koç'a velayeten İbrahim Koç

Vekili : Av. Cahit Nokay

Davalılar : 1) TEDAŞ Genel Müdürlüğü

Vekili : Av. Ayşen Dokur

2) Muammer Pelit

3) Ahmet Kaya

O L A Y : 1) Yağlı boya ustası olarak serbest çalışan Mahmut Koç, 28.5.1993 tarihinde, boya işini yapmakta olduğu binanın bulunduğu mahalde Konfor Palas sahibince Amasya Elektrik Dağıtım Müessesinden kiralanmak suretiyle çalıştırılan Bom (Hydrolik Plytform) aracının elektrik tellerine teması nedeniyle oluşan elektrik akımına kapılması sonucu ölmüş; bahsi geçen hizmet aracını kullanan E.D.M. elemanları hakkında "dikkatsizlik ve tedbirsizlik sonucu ölüme sebebiyet vermek" fiilinden dolayı yapılan ceza yargılaması sonucunda Amasya Asliye Ceza Mahkemesinin E.93/389, K.93/625 sayılı kararıyla, Muammer Pelit 5/8; Ahmet Kaya 1/8 oranında kusurlu bulunmuşlardır.

2) Davacı, TEDAŞ Genel Müdürlüğü ile Muammer Pelit ve Ahmet Kaya'ya karşı, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla, 600.000.000.-Tl maddi (destekten yoksun kalma) ve 150.000.000.-Tl. manevi olmak üzere toplam 750.000.000.-Tl tazminatın, olay tarihinden itibaren uygulanacak yasal faiziyle birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline hükmedilmesi istemiyle 18.11.1994 tarihinde adli yargı yerine dava açmıştır.

AMASYA 1. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 7.12.1995 gün ve E.94/482, K.95/444 sayı ile, davalılardan TEDAŞ'nin bir kamu kurumu olduğunda taraflar arasında bir çekişme bulunmadığı; kamu kurumlarınınca hizmetin ifası sırasında meydana gelen zararların tazmini için, tam yargı davası esas ve kuralları uyarınca idari yargıda dava açılması gerekeceği; olay bir bütün ve diğer davalılar da davalı kurumun çalışanları olduğundan davanın bir bütün olarak idari yargıda görülmesi gerektiğinin açık olduğu gerekçesiyle davayı görev yönünden reddetmiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

3) Davacı, aynı hasımlara karşı aynı istekle idari yargı yerine dava açmış ise de; Samsun İdare Mahkemesince 12.2.1996 gün ve 96/95-19 sayı ile, "...davalı kurum ile şahısların verdiği zarar arasında hukuki yönden bağıllık olmaması ve yargılamanın farklı yasa kurallarına göre yapılacak olması..." nedeniyle TEDAŞ Genel Müdürlüğüne karşı ayrı ve diğer davalı kişilere karşı ayrı dava açılmak üzere dava dilekçesinin reddine karar verilmesi üzerine, adı geçen idareye karşı açtığı davadan ayrıca, en son 28.6.1996 tarihinde yenilediği dilekçeyle Muammer Pelit ve Ahmet Kaya'ya karşı aynı istekle dava açmıştır.

SAMSUN İDARE MAHKEMESİ; 6.9.1996 gün ve 96/866-602 sayı ile 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesinde idari dava türleri arasında sayılan "tam yargı davaları" ile idari eylem ve işlemlerden doğan zararların hizmet kusuru esasına göre idarece giderilmesinin amaçlandığı; zarara sebebiyet veren görevlinin şahsına karşı kişisel kusur esasına dayanılarak açılan tazminat davalarının görüm ve çözümünün ise adli yargı yerlerine ait olduğu; olayda davacının murisinin ölümü nedeniyle idarenin hizmet kusurundan bahisle idare aleyhine Mahkemelerine açılan toplam 750.000.000.-Tl tutarındaki tam yargı davasının yanısıra, ayrıca kişisel kusurdan bahisle Kurum görevlileri aleyhine de aynı istemle bu davanın açıldığı anlaşıldığı; bu durumda, davalıların kişisel kusurundan oluştuğu öne sürülen ölüm olayı nedeniyle açılan tazminat davasının görüm ve çözümü yukarıda açıklanan kurallar karşısında adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle davayı görev yönünden reddetmiş; bu karar da temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

4) Davacı, bu kez, Muammer Pelit ve Ahmet Kaya'ya karşı aynı istekle yeniden 7.1.1997 tarihinde adli yargı yerine dava açmıştır.

AMASYA 1. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 1.4.1997 gün ve 97/7-68 sayı ile, Mahkemelerinin 7.12.1995 gün ve E.94/482, K.95/444 sayılı olup aynı konuda, aynı şahıslar aleyhine açılan davada verilen kesinleşmiş görevsizlik kararı ile Samsun İdare Mahkemesince verilen kesinleşmiş görevsizlik kararı arasında olumsuz görev uyumsuzluğu doğduğu v öncelikle dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilerek bu uyumsuzluğun

giderilmesi gerektiği; ancak, görevli mahkemenin tespiti yapılmadan davacı tarafından aynı konuda yeniden dava açıldığı; Mahkemelerinin sözü edilen önceki kararında da belirtildiği gibi; TEDAŞ'nin bir kamu kurumu olduğu; bu kurum ve bu kurumda çalışanların haksız eylemlerinden veya kusurlarından dolayı hizmetle ilgili zarardan dolayı açılacak davaların, Yargıtay kararlarında da belirtildiği üzere İdare Mahkemelerinde görülmesi gerektiği gerekçesiyle "davacıların dava dilekçelerinin görevsizlik nedeni ile reddine, dosyanın görevli Samsun İdare Mahkemesine gönderilmesine, aynı konuda İdare Mahkemesince de görevsizlik kararı verildiğinden bütün dosyaların Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilerek hangi mahkemenin görevli olduğunun tespitinin istenilmesine, esasın bu şekilde kapatılmasına" karar vermiş; bu karar da temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Amasya 1. Asliye Hukuk Mahkemesi Hakimliğinin 29.7.1997 günlü, 97/7-68 sayılı yazısı ekinde adli ve idari yargı dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiş bulunmaktadır.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün Selçuk Tüzün'ün Başkanlığında, Üyeler: O.Hulusi Mustafaoğlu, M.Salim Özer, Nursel Aymakoğlu, Zafer Kantarcıoğlu, Ertuğrul Taka ve Halit Karabulut'un katılımlarıyla yapılan 29.9.1997 günlü toplantısında, Rapor-tör-Hakim İsa Yeğenoğlu'nun davanın görüm ve çözümünde adli yargı yer görevli olduğundan Asliye Hukuk Mahkemesinin başvurusunun reddi ile bu başvuruya bağlı olarak aynı Mahkemece daha önce verilmiş olan görevsizlik kararının kısmen kaldırılması gerekeceği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen, Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Erdoğan Güneş'in davanın çözümü adli yargının görevine girdiğinden Asliye Hukuk Mahkemesinin başvurusunun reddi ile aynı Mahkemenin önceki görevsizlik kararının kişilere ilişkin kısmının kaldırılması gerektiği, Danıştay Savcısı Tülin Özdemir'in ise, 2247 sayılı Yasanın 14. maddesine uygun bulunmayan başvurusunun reddi gerektiğine ilişkin yazılı ve sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Hernekadar, Amasya Asliye 1. Hukuk Mahkemesince 7.12.1997 gününde verilen ve temyiz edilmeyerek kesinleşen görevsizlik kararını davalı şahıslara ilişkin kısmı ile Samsun İdare Mahkemesinin temyiz edilmeyerek kesinleşen kararı arasında olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş ve Amasya 1. Asliye Hukuk Mahkemesince, yeniden dava açılması üzerine 1.4.1997 gününde verilen görevsizlik kararıyla birlikte sözkonusu olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmuş ise de; 2247 sayılı Yasanın 14. maddesine göre, olumsuz

görev uyuşmazlığının giderilmesi isteminin ancak davanın taraflarınca ileri sürülmesi halinde Uyuşmazlık Mahkemesince incelenebilmesinin olanaklı bulunması karşısında, davalı kişiler aleyhine müstakilen açılan davada Samsun İdare Mahkemesince verilen ve kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendine gelen dosyayı incelemeye başlayan yargı mercii olarak davaya bakmaya görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varan Amasya Asliye 1. Hukuk Mahkemesince, 2247 sayılı Yasanın 19. maddesine göre, elindeki işin incelenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvuruda bulunulduğunun kabul edilmesi ve bu suretle kamu düzeninden olan görev uyuşmazlığının giderilmesi, dava ekonomisine ve Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun düşecektir.

Uyuşmazlığın esasına gelince:

Dava, dikkatsizlik ve tedbirsizlik nedeniyle ölüme sebebiyet vermek fiilinden dolayı haklarında yapılan ceza yargılaması sonucunda kusurlu bulunan Muammer Pelit ve Ahmet Kaya'ya karşı, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla, 600.000.000.-Tl maddi (destekten yoksun kalma) ve 150.000.000.-Tl manevi olmak üzere toplam, 750.000.000.-Tl. tazminatın, olay tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline hükmedilmesi istemiyle açılmıştır.

12.8.1993 tarih ve 93/4789 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla Türkiye Elektrik Kurumunun, "Türkiye Elektrik Üretim, İletim Anonim Şirketi" ve "Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi" ünvanlı iki ayrı iktisadi Devlet Teşekkülü şeklinde teşkilatlandırılmış olması sonucu vücut bulan TEDAŞ; 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye tabi olup, anılan KHK.nin 2. maddesinin 4046 sayılı Yasa ile değişik 3. bendinde yapılan tanıma göre, sermayesinin tamamı Devlete ait olan ve tekel niteliğindeki mal ve hizmetleri kamu yararı gözeterek üretmek ve pazarlamak üzere kurulan ve gördüğü bu kamu hizmeti dolayısıyla ürettiği mal ve hizmetler imtiyaz sayılan bir "kamu iktisadi teşebbüsü"dür.

Anayasanın 129. maddesinin beşinci fıkrasında, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davalarının, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabileceğine işaret edilmiş olup; bir kamu hizmetinin görülmesi sırasında doğan zararların tazmini istemiyle, kural olarak, hizmeti yürüten idare aleyhine dava açılabileceği ve idare yönünden hizmet kusuru kapsamındaki bu sorumluluğun yargısal denetiminin de öncelikle idari yargı yerince yapılacağı; ancak, idarenin kusurlu personeline rücu

edebileceği, gerek öğretide gerekse uygulamada ve Uyuşmazlık Mahkemesinin yerleşik kararlarında kabul edilmiş bulunmaktadır.

Olayda, Amasya Elektrik Dağıtım Müessesinden kiralanmak suretiyle hizmet gördürülen aracın elektrik tellerine teması nedeniyle oluşan elektrik akımına kapılan davacının murisi Mahmut Koç'un öldüğü sözkonusu aracı kullanan Kurum işçileri hakkında "dikkatsizlik ve tedbirsizlik nedeniyle ölüme sebebiyet vermek" fiilinden dolayı yapılan ceza yargılaması sonucunda davalılardan Muammer Pelit'in 5/8 ve Ahmet Kaya'nın 1/8 oranında kusurlu buldukları; davalıların kişisel kusuruna dayalı olarak uyuşmazlığa konu edilen tazminat davasının yanısıra ayrıca hizmet kusuruna dayalı olarak TEDAŞ'ne karşı da tam yargı davasının açıldığı anlaşılmaktadır.

Kimi durumlarda, hizmet içinde veya hizmetle ilgili olarak kamu görevlisinin ağır bir kusur işlemesi, genel olarak "kişisel kusur" sayılmakta; ancak, idarenin gereken gözetimi yapmaması hizmet kusurunu ortadan kaldırmamaktadır.

Belirtilen durum karşısında, aynı miktara ilişkin tazminat tüm davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline hükmedilmesi yolundaki davacı talebine bağlı olarak, idareye karşı açılmış olup İdare Mahkemesinde derdest bulunan ve ayrıca, Kurum personeline karşı açılan ortada iki ayrı dava bulunduğuna ve kişiler aleyhine şahsi kusur nedeniyle idari yargı yerine dava açılamayacağına göre; ceza yargılaması sonucunda kusurlu oldukları saptanan davalı şahıslara karşı mütakilen açılmış olan başvuru konusu davanın, şahsi kusura dayalı olarak genel hükümler çerçevesinde adli yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

Ancak adli yargı yerince yapılacak olan bu yargılamada, davalı şahısların aynı tazminattan idare ile müştereken ve müteselsilen sorumluluğunun talep edilmesi ve idari yargı yerince yapılacak yargılama sonucunda tazminat ödemekle yükümlü tutulması halinde idarenin kusuru bulunan personele rücu hakkının bulunması hususlarının gözönüne alınacağı açıktır.

Bu durumda, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olması nedeniyle Amasya 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2247 sayılı Yasanın 19. maddesi kapsamında görülen 1.4.1997 günlü, 1997/ 7-6 sayılı başvurusunun reddinin gerekmesi karşısında, adıgeçen Mahkemenin sözkonusu başvurusunda atıfta bulunduğu olumsuz görev uyuşmazlığına neden olduğuna işaret edilmekle birlikte 2247 sayılı Yasanın 14. maddesinde öngörülen başvuru yöntemine uygun bulunmadığından dikkate alınmayan ve fakat, davalı kişiler yönünden tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada aynı Mahkemece verilmiş olup kesin hüküm ifade eden

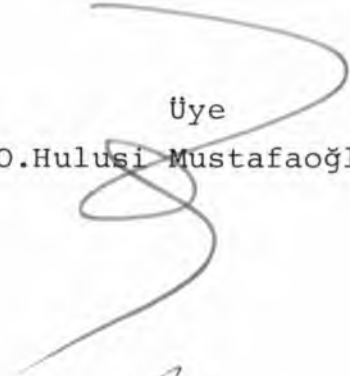
7.12.1995 günlü, E.1992/482, K.1995/444 sayılı görevsizlik kararının kişilere yönelik kısmının da kaldırılmasına karar verilmesi, kamu düzeninden olan görev konusunun kesin olarak çözümlenebilmesini sağlamak bakımından zorunlu bulunmaktadır.

SONUÇ : Anlaşmazlığın niteliğine göre, davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiğine, bu nedenle Amasya 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2247 sayılı Yasanın 19. maddesi uyarınca vaki 1.4.1997 günlü, 1997/7-68 sayılı başvurusunun reddine ve buna bağlı olarak da adigeçer Mahkemenin 7.12.1995 günlü, E.1994/482, K.1995/444 sayılı görevsizlik kararının davalı kişilere ilişkin kısmının kaldırılmasına, Üyelerden Nursel Aymakoğlu'nun karşı oyu ve oyçokluğuyla 29.9.1997 gününde kesin olarak karar verildi.

Başkan
Selçuk TÜZÜN

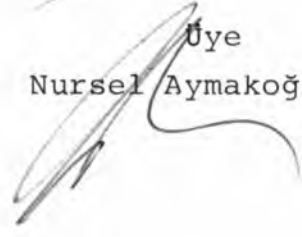
Üye
O.Hulusi Mustafaoğlu

Üye
M.Salim Özer

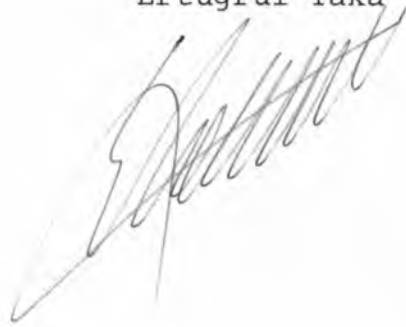
Üye
Nursel Aymakoğlu

Üye
Zafer Kantarcıoğlu

Üye
Ertuğrul Taka

Üye
Halit Karabulut

(K.E.) 30.10.97-23455
Bu kararın Resmi gazete'de yayını uygundur.

Başkan

91

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

HUKUK BÖLÜMÜ

Esas No: 1995/45

Karar No: 1997/44

K A R Ş I O Y :

T.C. Anayasasının 129. maddesinde "Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabilir" hükmü yer almıştır.

Olayda, davacı, davalı idare çalışanlarının kusurundan dolayı, ölüme sebebiyet verilmiş olması nedeniyle idare aleyhine dava açmış; her ne kadar, davalılar arasında kişileri de göstermiş ise de, dilekçesinde açıkça "Çalıştırmanın sorumluluğu esasına göre Kurumu dava ettiklerini" beyan etmiştir.

Ancak Samsun İdare Mahkemesinin 12.2.1996 günlü ve 19 sayılı "davalı idare ile davalı gerçek kişilere karşı ayrı ayrı düzenlenecek dilekçelerle yeniden iki ayrı dava açılmak üzere" dilekçenin reddi yolundaki kararı uyarınca iki ayrı dava açmıştır.

Kişiler aleyhine, kişisel kusur nedeniyle adli yargıda dava açılabilmesi olanaklı ise de, olayda davacının bu yolda bir iradesi bulunmayıp, sadece temyiz kabiliyeti olmayan bir "dilekçe red" kararına uyulmuş olması sözkonusudur. Esasen istenilen tazminat tutarının tek oluşu, müteselsilen tazmin istemi ve diğer dilekçelerde yinelenen (her iki davanın birleştirilmesi) istemi de göz önüne alındığında, kişiler aleyhine açılan davanın kişisel kusura dayalı olmadığı ve idare aleyhine açılan dava ile birlikte görülmesi gerektiği, sonucuna ulaşılmaktadır.

Bu itibarla bu davanın da idari yargıda görülmesi gerektiği düşüncesiyle karara karşıyım.

Üye

Nurset AYMAKÖĞLU

